

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.129/2022/5.

A felperes:

felperes neve (felperes címe)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Tóta Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Tóta Áron ügyvéd, ügyvédi iroda címe.)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. r. alperes neve Kft. (I. r. alperes székhelye)

II. rendű alperes: II. r. alperes neve (II. r. alperes címe)

Az I. és II.r. alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Balogh Tamás Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Balogh Tamás, ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Jogalap nélküli gazdagodás

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 10.P.20.011/2021/21., kijavító végzés 10.P.20.011/2021/23.

A fellebbező felek és a fellebbezés sorszáma:

Az I. és II. rendű alperes, 10.P.20.011/2021/24.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. és II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 57 150 (ötvenhétezer-egyszázötven) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] A rendelkezésre álló iratok alapján az ítéltábla az alábbi tényállást állapította meg.

[2] Az I. rendű alperesi társaságnak korábban két tagja volt, a felperes és élettársa, a II. rendű alperes. A társaság törzstőkéjének 2/3-a a felperes, míg 1/3-a a II. rendű alperes tulajdonában volt. Az élettársi közösség megszűnésekor a felperes és a II. rendű alperes között egyeztetések kezdődtek a társaságban lévő vagyonuk megosztása iránt. Több lehetőség is felmerült és a részletek kapcsán többször fordultak a NAV felé állásfoglalásért, hogy tisztázzák az egyes megoldások milyen járulékkal, költségekkel járnak. Az egyeztetés eredményeként 2015. május 31-én három szerződés került aláírásra: Megállapodás (továbbiakban: Megállapodás), ajándékozási szerződés és (üzletrész) adásvételi szerződés.

[3] A Megállapodásban rögzítették azokat a lépéseket, amelyek a felperes tagsági jogviszonyának megszűnéséhez vezetnek. Megegyeztek arról, hogy az alperesi társaság tulajdonában álló, ingatlan hrsz./A/3 hrsz. alatt nyilvántartott üzlettér és raktár megnevezésű, 122 m² alapterületű, ingatlan címe ingatlan helyrajzi száma alatti ingatlant az I. rendű alperes elajándékozza a felperesnek és a II. rendű alperesnek azzal, hogy az ingatlanban a felperes 6/10, míg a II. rendű alperes 4/10 tulajdoni hányadot szerez. Ennek kapcsán rögzítették azt, hogy az ingatlan piaci- és könyv szerinti értéke közötti különbözet (21 940 000 – 3 426 000 = 18 514 000 forint) adóalap-növelő tényező, amelyre figyelemmel a kft. társasági adója (TAO) 1 666 000 forint. Ezt a felek tulajdoni arányában megosztották, így a felperesnek 1 000 000 forint fizetési kötelezettséget állapítottak meg. Ténylegesen azonban – a későbbiekben ismertettek szerint – az ajándékozással összefüggésben a megajándékozottaknak nem keletkezett TAO fizetési kötelezettségük.

[4] A Megállapodással azonos napon a felek megkötötték az ajándékozási szerződést is. Ebben a felek rögzítették, tudomásuk van arról, hogy a megajándékozottaknak személyi jövedelemadó (SZJA) fizetési kötelezettségük keletkezik, tekintettel arra, hogy tulajdoni hányadukat ingyenesen szerezték. A felperes abban a tudatban, hogy a személyi jövedelemadót az alperesi társaságnak kell befizetnie, 2018. május 10-én átutalt az I. rendű alperesnek 1 974 600 forintot, míg a II. rendű alperes az SZJA-t a NAV felé közvetlenül fizette meg. Az előbbieken túl az ajándékozási szerződésre figyelemmel a felperes a Megállapodásban foglalt 1 000 000 forint társasági adót is átutalta az I. rendű alperesnek.

[5] Az ajándékozási szerződés aláírását követően vált ismertté a felek számára, hogy az ajándékozás után egészségügyi hozzájárulást (EHO) is kell fizetni, amelynek összege a felperes vonatkozásában 2 896 080 forint, míg a II. rendű alperesnél 1 937 020 forint. Mind a felperes, mind a II. rendű alperes az előbbi összegeket befizette, tévesen azonban saját számlájukra és nem az I. rendű alperes adószámlájára. Az I. rendű alperes új könyvelője ezt utóbb észlelte és a társaság számlájára a társaság nevében az EHO összegét három részletben befizette. A felperes és a II. rendű alperes az általuk befizetett EHO összegét az adóhatóságtól visszaigényelték.

[6] A NAV Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Adó- és Vámigazgatósága 2021-ben jogkövetési vizsgálatot végzett az I. rendű alperesnél. Ennek során vizsgálta a kft. tulajdonosai részére ajándékozási szerződés keretében átadott ingatlan vonatkozásában annak könyvelését, illetőleg az ebből eredő járulékfizetési kötelezettséget. A vizsgálat során megállapította, hogy a magánszemélyek részére ajándékba átadott ingatlan értékét a személyi jellegű ráfordítások számlával szemben kellett volna kivezetni a számviteli nyilvántartásból. Azt is megállapította, hogy az összevont adóalapba tartozó jövedelem után a kifizetőnek 22% EHO fizetési kötelezettsége keletkezett. Ugyanakkor az adózónak – mivel az ingatlan értékét nem a térítés nélkül átadott eszközök között, hanem a személyesen közreműködő tag, tulajdonos részére juttatott jövedelem alapján a személyi jellegű ráfordítások között kell elszámolnia – nem kell megnövelnie a társasági adóalapot, mivel ez a juttatás így, a Társasági adóról szóló törvény szerint a vállalkozás érdekében elismert költségnek minősülő gazdasági esemény. Mivel az ingatlan ajándékozásának időpontjában mindkét megajándékozott vezető tisztségviselő volt, az elszámolt költség a vállalkozási tevékenység érdekében felmerült költség ráfordításnak minősül.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme

[7] A felperes két fizetési meghagyás kibocsátását kérte az I. rendű alperessel szemben, mely eljárások ellentmondás folytán utóbb egyesített perré alakultak, ahol a felperes perbe vonta a II. rendű alperest.

[8] A 10.P.20.144/2020. számú perben előterjesztett keresetében a felperes kérte, hogy kötelezze a bíróság az I. rendű alperest 1 974 600 forint, valamint ezen összeg után 2018. május 11. napjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat, továbbá 280 401 forint perköltség megtérítésére jogalap nélküli gazdagodás címén. Kérte a II. rendű alperest

mindezek tűrésére kötelezni. Előadta, tévesen utalt át az I. rendű alperes részére 2018. május 11-én 1 974 600 forint SZJA összeget. A NAV tájékoztatása szerint ugyanis ezt nem az I. rendű alperesi társaságnak, hanem neki, mint magánszemélynek kellett befizetnie, az I. rendű alperes azonban felszólítás ellenére elzárkózott ezen összeg visszafizetésétől.

[9] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes érdemi védekezésével egyidejűleg beszámítási kifogást is előterjesztett. Nem vitatta, hogy nem az I. rendű alperest, hanem a felperest terheli a SZJA fizetési kötelezettség, ugyanakkor a felperes által hivatkozott NAV tájékoztatásban az is szerepel, hogy az I. rendű alperes, mint kifizető 22%-os mértékű EHO-t köteles fizetni. Az I. rendű alperes ezért 2018. május 29-én megfizetett és bevallott összesen 4 827 000 forint egészségügyi hozzájárulást, amelynek 2/3 részét, 2 896 000 forintot a felek között létrejött ajándékozási szerződés 10. pontja alapján a felperes köteles megfizetni. Ezt az összeget érvényesítette beszámítással a felperes követelésével szemben.

[10] A felperes vitatta a beszámítás megalapozottságát. Arra hivatkozott, a szerződés megkötésekor abban a tudatban voltak a felek, hogy az ajándékozás után csak SZJA-t és TAO-t kell fizetni. Az I. rendű alperes könyvelője, személy 1 neve e-mailben csak a 2017. június 14-én tájékoztatta őket arról, hogy egészségügyi hozzájárulást is kell fizetni. Mivel az ajándékozási szerződés megkötéséig a felek erről nem szereztek tudomást, így e tekintetben nem is állapodhattak meg. A perben az adóellenőrzés megállapításaira figyelemmel a felperes előbbi nyilatkozatát módosítva, az adóhatósági határozatban foglalt megállapításokat elfogadta, így nem vitatta, hogy az I. rendű alperesi társaságnak az ajándékozással összefüggésben EHO fizetési kötelezettsége keletkezett. A befizetés tényét és összegét sem vitatta a felperes.

[11] Az említett pert az elsőfokú bíróság 2020. június 4-én egyesítette a 10.P.20.143/2020. számú folyamatban lévő perhez.

[12] Utóbbi ügyben a felperes fizetési meghagyás kibocsátását kérte az I. rendű alperessel szemben, amely eljárás ellentmondás folytán perré alakult. Keresetében a felperes kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest 1 000 000 forint és ezen összeg után 2017. június 13. napjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat, továbbá 221 925 forint perköltség megfizetésére.

[13] Indokolásként előadta, a felek megállapodása alapján az ajándékozási szerződésből eredően a könyv szerinti- és a valós érték közötti különbözetből eredő, I. rendű alperest terhelő TAO megfizetését vállalta az ott megjelölt és meghatározott összegben, ennek megfelelően 1 000 000 forintot 2017. július 12-én átutalt az I. rendű alperesnek. Később vált ismertté számára, hogy 2017-ben az I. rendű alperes adózás előtti eredménye negatív volt, így csak 55 000 forint erejéig keletkezett TAO fizetési kötelezettsége. A 2017. évi beszámolóból megállapította továbbá, hogy az I. rendű alperes a kérdéses ingatlant könyv szerinti értéken szerepeltette könyvelésében, ezért nem keletkezett utána társasági adófizetési kötelezettség, ezért álláspontja szerint az általa ilyen címen befizetett összeggel az alperes jogalap nélkül gazdagodott.

[14] Kijelentette, hogy a szerződéseket nem kívánja megtámadni, azonban úgy értelmezte a Megállapodás 7. pontját, hogy abból kizárólag az ajándékozásból eredő, adósságot terhelő TAO összegét vállalták megfizetni, és mivel az ajándékozásból eredően ilyen fizetési kötelezettsége nem keletkezett az I. rendű alperesnek, így a neki ilyen jogcímen megfizetett összeggel jogalap nélkül gazdagodott, melyet felperesnek megtéríteni tartozik.

[15] Az alperesek kérték a kereset elutasítását. Az I. rendű alperes védekezéséül arra hivatkozott, hogy II. rendű alperes és a felperes között létrejött megállapodás alapján a fizetési kötelezettség a felperest terhelte ő felé, így nem volt jogalap nélküli a kifizetése. Ha pedig a felperes a közöttük létrejött ajándékozási szerződést támadja, úgy nem az ellen indította meg a pert, akivel szemben kellene, mivel az I. rendű alperes ezen megállapodásnak nem részese. Alperesi álláspont szerint a felek a Ptk. 6:136. §-ának megfelelően harmadik személy javára szóló szerződést kötöttek. Az alperesek azt is állították, hogy az I. rendű alperesi társaságnak a veszteségek miatt egyáltalán nem keletkezett adófizetési kötelezettsége.

Az elsőfokú ítélet

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1 000 000 forintot és ennek 2018. június 1. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot, továbbá kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg egyetemlegesen az alpereseknek 39 662 forint perköltséget; egyebekben a felperes keresetét elutasította.

[17] Indokolásában perbeli tényállásként megállapította, az elsőfokú eljárás során a felek egyezően adták elő, hogy az I. rendű alperesi társaságnak a perbeli jogüggyel kapcsolatban nem keletkezett TAO fizetési kötelezettsége, illetve az SZJA-t sem neki kellett befizetnie. Ugyanakkor a felperes nem vitatta, hogy a jogüggyel kapcsán az I. rendű alperesnek EHO fizetési kötelezettsége keletkezett, valamint nem vitatta a befizetés tényét és összegét sem. Az elsőfokú bíróságnak kizárólag abban kellett döntenie, a felperes és az I. rendű alperes között létrejött megállapodások és perbeli jogügyletek alapján harmadik fél felé milyen fizetési kötelezettsége keletkezett a felperesnek, ennek során értelmeznie kellett a felek között létrejött szerződéseket.

[18] A felek között a vonatkozásban alakult ki vita, hogy az ajándékozási szerződés 10. pontját, illetve Megállapodás 5. és 7. pontját hogyan kell értelmezni. Az ajándékozási szerződés 10. pontja szerint az ajándékozással kapcsolatos költségekből a felperes 2/3 részt visel, II. rendű alperes pedig 1/3 részt, míg a Megállapodás 5. pontja a társasági adó fizetéssel foglalkozik, illetőleg a 7. pontban a felek kijelentették, hogy a Megállapodásokban foglaltakon túl egymással szemben a felperesi társaság jogviszonyának megszűnésével kapcsolatban semmilyen további követelésük nincs. A felperes azt állította, hogy kizárólag a szerződések megkötését megelőzően ismert költségek megfizetéséről döntöttek, míg az utóbb ismertté vált költségek megfizetése őt nem terheli, míg az alperesek ezzel ellentétes álláspontra helyezkedtek.

[19] Az elsőfokú bíróság e körben egyrészt meghallgatta a feleket, másrészt tanúbizonyítást folytatott le, és meghallgatta a szerződést írásba foglaló ügyvédet, valamint a szerződés megkötésekor segítőként közreműködő I. rendű alperesi könyvelőt. Ítélete indokolásában megállapította, a felek között többféle költségviselési változat merült fel, amelyeket érdekeik alapján mérlegeltek. Ennek során az egyik fő szempont az volt, hogy olyan megoldást válasszanak, amely esetében minél kevesebb járulékot kell fizetniük. Az azonban egyetlen esetben sem volt vitás a felek között, hogy az általuk választott jogi megoldás esetén az ahhoz kapcsolódó költségeket, járulékokat – függetlenül attól, hogy az a magánfeleket, vagy a társaságot terheli – a magánfelek egymás között megosztják.

[20] A felperes által állított szerződés-értelmezésnek ellentmondott az elsőfokú bíróság szerint az, hogy az EHO összegét ő maga is befizette, tévesen azonban saját számlájára, és nem NAV-nál vezetett I. rendű alperesi adószámlára. Ez a magatartása arra utal, hogy a szerződést ő maga is úgy értelmezi, hogy az EHO megfizetése közvetlenül vagy közvetetten, de őt terheli.

[21] Az elsőfokú bíróság az egyes szerződések pontjait nem külön-külön, hanem együttesen értelmezte, figyelemmel arra, hogy a felek az ügyletet maguk egységesnek minősítették, annak ellenére, hogy különböző szerződésekbe foglalták azok részleteit. Ennek nem mond ellent, hogy a Megállapodás 7. pontjában a felek kijelentették, a Megállapodásban foglaltakon túl egymással szemben a felperes társasági jogviszonyának megszűnésével kapcsolatban semmilyen további követelésük nincs, tekintettel arra, hogy megállapodtak abban, a költségeket hogyan osztják meg egymás között.

[22] A szerződést írásba foglaló ügyvéd úgy emlékezett, hogy a Megállapodás 5. pontjában a TAO vonatkozásában a felek szándéka az volt, hogy minél hamarabb lezárják egymás között a jogviszonyt, és nem akartak várni arra, ténylegesen keletkezik-e TAO fizetési kötelezettsége az I. rendű alperesnek vagy sem.

[23] Mindezekből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felek nem minden feltétel nélkül vállalták a fizetési kötelezettségeket. Miután kiderült és világossá vált, hogy az ajándékozási jogügyletből adódóan nem keletkezett TAO fizetési kötelezettsége a társaságnak, az lehetetlenné vált, amelyért egyik fél sem felelős, így a Ptk. 6:180. § (1) bekezdése alapján a pénzbeli szolgáltatás visszajár. Ezen kereseti kérelemmel szemben az alperes nem élt beszámítással, ezért az elsőfokú bíróság a Ptk. 6:579. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest a jogalap nélkülivé vált összeg visszafizetésére. A visszafizetési kötelezettsége az I. rendű alperesnek csak azt követően keletkezett, hogy ismertté vált, a jogügyletből TAO fizetési kötelezettség nem keletkezett, így a bíróság a felperesi kereseti kérelemben foglaltaktól eltérően a kamat kezdő időpontját a tárgyévi utáni év május 31. napját követően, 2018. június 1. napjában határozta meg.

[24] Az I. rendű alperesi társaságnak az SZJA vonatkozásában nem keletkezett befizetési kötelezettsége, így felperes által az I. rendű alperes részére kifizetett 1 974 600 forint a Ptk. 5:579. §-a alapján visszajárna a felperesnek. Ugyanakkor a felperesnek az I. rendű alperes irányában az egészségügyi hozzájárulás arányos összegével megegyező fizetési kötelezettsége keletkezett 2 896 000 forint összegben. A magánfelek szerződése a Ptk. 2:136. §-a szerinti harmadik személy javára szóló szerződés, ezért az I. rendű alperes az általa

befizetett EHO összeg felperesre eső hányada vonatkozásában beszámításra volt jogosult, mely összeg meghaladta a felperes által e címen I. rendű alperesnek fizetett 1 974 600 forintot, így a bíróság a felperes keresetét e vonatkozásában elutasította.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[25] Az elsőfokú ítélettel szemben az alperesek nyújtottak be fellebbezést, melyben kérték az ítélet részbeni megváltoztatását és a felperes keresetének az elsőfokú ítélettel érintett 1 000 000 forint összeg vonatkozásában történő elutasítását, továbbá az első- és másodfokú eljárás költségeikben felperes marasztalását.

[26] Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, és abból helytelen jogi következtetést vont le, mivel nem tette a tényállás részévé az okiratot szerkesztő ügyvéd tanúvallomásának azon részét, amely szerint a TAO kifizetését mindenki úgy kezelte, mintha tételes adó lenne a jogügylet jellegére figyelemmel, amit mindenképpen fizetni kell. Ezen tényállási elem, különösen, hogy a felek között elszámolási igény fel sem merült, személy 1 neve tanúvallomásával együttesen éppen azt támasztja alá, hogy a felek a fizetési kötelezettséget feltétel nélkül vállalták, amely kizárja az elsőfokú bíróság által megállapított lehetetlenülést.

[27] A szerződésben meghatározott kötelezettségét a felperes teljesítette, a rá eső 1 000 000 forintot megfizette az I. rendű alperesnek, így a teljesítés nem vált lehetetlenné, az fogalmilag kizárt. Hivatkoztak a Ptk. 6:180. § (1) bekezdésére, amely egyértelműen a visszterhes szerződés esetén a szerződést kötő felek közötti elszámolásról rendelkezik és nem alkalmazható a perbeli harmadik személy javára kötött ellenérték nélküli szerződésre.

[28] A jogalap nélküli gazdagodást szabályozó Ptk. 6:579. § (1) bekezdésére utalással kiemelték, a felperes és a II. rendű alperes az I. rendű alperesi társaságban lévő vagyon megosztására, felosztására kötötte meg a Megállapodást. Bár a jogügylet teljesítése érdekében a felek több szerződést kötöttek, illetve több okiratot írtak alá, az összes jogi aktus a vagyon felosztását szolgálta. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az összes jogügyletet összességében értékelte, azonban az alperesek álláspontja szerint ez nem így történt, mivel egyetlen szerződést, illetve annak egyetlen rendelkezését ragadta ki. A jogügyletek összességét figyelembe véve a felperes hozzájutott 7 293 320 forint vagyoni előnyhöz, míg a II. rendű alperesnél ilyen mértékű vagyonvesztés állt be, ezért a bíróság által a felperes rovására megállapított jogalap nélküli gazdagodás nélkülöz minden alapot.

[29] Ezt követően a fellebbezésben a Pp. 374. §-ára hivatkozással az I. rendű alperes a beszámítási kifogást kiterjesztette az 1 000 000 forint kereseti kérelemmel szemben is. Előadták, az elsőfokú bíróság az 1 974 600 forint megfizetése iránti pert a perfelvétel lezárását megelőzően egyesítette az 1 000 000 forint megfizetése iránti perhez. Az I. rendű alperes az 1 974 600 forint követeléssel szemben beszámítási kifogást terjesztett elő, mellyel kapcsolatban az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetés körében nem hozott intézkedést és az ítéletben úgy értékelte, hogy a beszámítási kifogás kizárólag az 1 974 600 forint követeléssel szemben él. Az alperesek ezt sérelmezve, fellebbezésükben az elsőfokú anyagi pervezetés

elmulasztása miatt a beszámítás anyagi pervezetés elmulasztása miatt a beszámítás kiterjesztésének lehetőségét kérték biztosítani a másodfokú eljárásban.

[30] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, a beszámítási kifogás elutasítását, és az alperesek másodfokú perköltség viselésére kötelezését kérte. Álláspontja szerint a beszámítási kifogás kiterjesztésének a feltételei nem állnak fenn, mivel ahhoz az lenne szükséges, hogy a beszámítást ő kifejezetten elismerje, vagy az jogerős ítéleten alapuljon.

[31] A Megállapodás értelmezését illető korábbi nyilatkozatait fenntartotta. Utalt arra, a Megállapodásban foglalt határidő a TAO megfizetésére sajátos módon előbb járt le, mint ahogy az I. rendű alperesnek a társasági adóbevallása és fizetési kötelezettsége keletkezett volna. Álláspontja szerint a Megállapodás 5. pontjából teljesen egyértelmű, hogy kizárólag az ingatlan ajándékozási szerződésből eredő társasági adófizetési kötelezettséggel összefüggő TAO összegét volt köteles a felperes és a II. rendű alperes megfizetni az I. rendű alperes részére. Véleménye szerint nem magának a Megállapodásnak, mint szerződésnek a létrejötte vagy hatálybalépésének volt a feltétele, hogy a társasági adóbevallása és megfizetése megtörténjen az I. rendű alperes részéről, hanem a Megállapodásban foglalt összegre való jogosultság feltétele volt az, hogy az I. rendű alperes a társasági adót és az általa is aláírt ajándékozási szerződést tartalma szerint bevallja és megfizesse az adóhatóságnak. Ha nem keletkezett az I. rendű alperesnek társasági adófizetési kötelezettsége az ingatlan ajándékozási szerződéssel kapcsolatban, akkor nem vált jogosulttá a Megállapodás 5. pontja szerinti összegre, így a felperes által átutalt összeggel jogalap nélkül gazdagodott. Mindezek azonban sajátos módon csak a Megállapodásban rögzített fizetési határidőt követően derülhetett ki, így arra felperes nem gondolt és nem is gondolhatott annak aláírásakor, illetőleg a Megállapodás szerinti összeg átutalásakor, hogy később az I. rendű alperes nem a jogszabályokat betartva fogja mérlegbeszámolóját elkészíteni és a társasági adót bevallani. A Megállapodás 5. pontja szerinti feltétel nem következett be, azaz a társasági adófizetésre nem került sor az I. rendű alperes részéről, ezért jogalap nélkülivé vált annak az összegnek az átutalása, melyet a megállapodás 5. pontja alapján korábban már felperes befizetett az I. rendű alperesnek, így azzal jogalap nélkül gazdagodott az ő rovására.

[32] A másodfokú eljárásban perköltségét 15 000 forint + áfa/óra összeg ügyvédi óradíj alapulvételével, 3 óra időtartamra felszámítottan, bruttó 57 150 forint összegben kérte megállapítani.

Az ítéltábla döntésének indokai

[33] A fellebbezés alaptalan.

[34] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés Pp. 371. § (1) és (2) bekezdésében megjelölt tartalmi körülményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú

másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[35] Alperesek fellebbezésükben az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását, valamint a felperes első- és másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg és abból helytelen jogi következtetést vont le.

[36] Hiányosnak minősítette a megállapított tényállást, mivel az elsőfokú bíróság nem tette annak részévé a perbeli okiratokat szerkesztő ügyvéd, dr. tanú 1 neve tanúként tett azon nyilatkozatát, amely azt támasztja alá, hogy a felek a fizetési kötelezettséget feltétel nélkül vállalták. A 17. számú jegyzőkönyv 4-5. oldalának fordulóján a tanú akként nyilatkozott, személy 1 neve, az I. rendű alperes könyvelője vetette fel, hogy akkor a TAO-t is a felek ugyanolyan arányban viseljék, ahogy az ajándékozásban részesülnek; ennek kifizetését mindenki úgy kezelte, mintha tételes adó lenne, amit a jogügylet jellege folytán, amit mindenképp fizetni kell. A tanúvallomásból kitűnik, utólagos elszámolási igény, tehát attól függően merült fel, hogy keletkezik-e TAO befizetési kötelezettség vagy nem. A jegyzőkönyvezett tanúvallomás szerint: „Ténylegesen ezzel én nem foglalkoztam, tényként kezeltem, hogy ezt kell fizetni és ezt majd a felek felosztják egymás között. Nem merült fel az, hogyha ténylegesen nem kell TAO-t fizetni, akkor visszakérnék ezt az összeget.” (17. számú jegyzőkönyv 5. oldal 1. bekezdés).

[37] Az ítéltábla álláspontja szerint az idézett tanúvallomást összességében tekintve és a per egyéb adataival összevetve, megállapítható, hogy a felek az ajándékozási szerződés megkötésekor a TAO-t – figyelemmel a könyvelő tájékoztatására – úgy tekintették, amely mindenképpen terhelni fogja a jogügyletet, és amelynek megfizetésére az I. rendű alperes köteles lesz. Tekintettel arra, hogy a felperes véglegesen rendezni kívánta az I. és a II. rendű alperessel a jogviszonyát, ezért a szerződésekkel, illetve az azokból fakadó jogokkal és kötelezettségekkel teljeskörűen igyekeztek rendezni a közöttük fennálló gazdasági kapcsolatot. Ebből eredt, hogy a felperes és a II. rendű alperes az ajándékozási szerződésből fakadó valamennyi adófizetési kötelezettséget átvállalták az I. rendű alperestől. Ezt azonban nem ajándékozási szándékkal tették, hanem a közöttük fennálló vagyoni kapcsolat felbontása céljából kívánták az aktívák, passzívák egyenlegét úgy rendezni, hogy lehetőleg senkinek, semmilyen irányban ne álljon fel később fizetési kötelezettsége. A TAO fizetés átvállalása is tehát egyértelműen ilyen szándékkal történt, vagyis nem az volt a céljuk, hogy amennyiben az I. rendű alperesnek – az adóbevalláskor – nem merül fel valamilyen adófizetési kötelezettsége, úgy ezt az összeget ellenszolgáltatás nélkül, quasi „ajándékként” az I. rendű alperesnél hagyják. A felek a szerződés megkötésekor abban a hiszemben voltak, hogy a TAO adófizetési kötelezettség ténylegesen, a szerződésben meghatározott összegben mindenképpen fennáll, fel sem merült a visszafizetésének a lehetősége, ezért nem rendelkeztek erről a Megállapodásban és az ajándékozási szerződésben sem. Mindebből következően a tanúvallomás valójában nem cáfolja meg, még csak nem is gyengíti az elsőfokú bíróság értelmezését a szerződés tartalmát és a felek szándékát illetően.

[38] A Ptk. 6:579. § (1) bekezdése értelmében, aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt visszatéríteni.

[39] Az alperesek helytelen jogi következtetésnek minősítették az elsőfokú bíróság lehetetlenüléssel kapcsolatos jogi okfejtését. Álláspontjuk annyiban helytálló, hogy a TAO megfizetése a felperes részéről az I. rendű alperesnek ténylegesen megtörtént, így maga a teljesítés nem lehetetlenült.

[40] Valójában nem a teljesítés, hanem a teljesítés jogcíme „lehetetlenült”, amennyiben a társasági adóbevallás elkészítésekor vált nyilvánvalóvá a felek számára, hogy az ajándékozási szerződés alapján nem terheli társasági adófizetési kötelezettség az I. rendű alperest, és ebből következően térítési kötelezettsége sincs felperesnek ezzel kapcsolatban. Ettől kezdve legfeljebb az ajándékozási szerződésre figyelemmel általa teljesített EHO felperesre eső 2/3 részének Ptk. 6:49. §-a szerinti beszámításával tarthatta volna meg a TAO miatt befizetett összeget az I. rendű alperes.

[41] Az alperesek fellebbezésükben arra is utaltak, hogy az ajándékozási szerződés, illetőleg a vagyonmegosztás alapján a felperes által megfizetett adókat, hozzájárulást figyelembevéve lényegesen nagyobb vagyonelemekhez jutott a II. rendű alpereshez képest, így a gazdagodás semmiképpen sem az alperesek részéről, hanem inkább a felperes oldaláról lenne megállapítható. Ez az okfejtés azonban téves, hiszen a bíróságnak nem az üzletrész-átruházás, illetőleg ajándékozási szerződés eredményeként bekövetkező vagyonváltozásokat kellett vizsgálnia; a keresetek kizárólag a személyi jövedelemadó, illetőleg a társasági adó jogcímén felperes által megfizetett összegek visszakövetelésére irányultak, és nem az ügyleten realizált vagyoni előnyök arányát érintették.

[42] Az alperesek fellebbezésükben nem vitatták, hogy a társasági adó jogcímén felperes által megfizetett 1 millió forinttal szemben nem éltek beszámítással az elsőfokú eljárásban. Arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróságnak anyagi pervezetés keretében kellett volna felvilágosítást adni számukra a beszámítás lehetőségét illetően.

[43] A Pp. 237. §-ában szabályozott anyagi pervezetés az ügy kellő mélységű tárgyalása és szakszerű eldöntése során tanúsított bírói tevékenységet jelenti, alapja a perkonzentrációból eredő közrehatási kötelezettség, amely egyben a célját is meghatározza az ügy mielőbbi szakszerű és lehetőség szerinti végleges eldöntését. A Pp. ennek érdekében azonban nem mindenre kiterjedő, hanem csak az adott helyzetben szükségessé váló tájékoztatási kötelezettséget rója a bíróságra. Az anyagi pervezetés az érvényesíteni kívánt joghoz és alapjául előadott tényekhez mérten válhat szükségessé, de nem terjedhet ki a fél által nem hivatkozott, ezeken kívül álló körülmények kutatására. Mellőzhető az anyagi pervezetés részeként szolgáló tájékoztatás akkor, amikor a jogi képviselővel eljáró fél ellenfele már egyértelműen rámutatott e nyilatkozat hiányos, homályos vagy ellentmondó voltára, vagyis a kérdéses hiányosság ismert, mert a professzionális perben a jogi képviselőtől elvárható, hogy ilyen helyzetben megfelelően reagáljon (Kúria Pfv.III.21.034/2020/12., Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.330/ 2021/5.).

[44] Az előbbi eljárási szempontokra figyelemmel az ítéltábla álláspontja szerint nem követett el az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértést azzal, hogy anyagi pervezetés körében nem hívta fel a jogi képviselővel eljáró I. rendű alperes figyelmét a TAO jogcímén megfizetett összeg visszakövetelésével szemben is az esetleges beszámítás lehetőségére.

[45] A beszámítás előterjesztésének lehetőségét és feltételeit a Pp. eltérően szabályozza az első- és másodfokú eljárásban. Az elsőfokú eljárásban a Pp. 209. § (1) bekezdése értelmében az alperes a felperes követelésével szembeni ellenkövetelését a kereset közlésétől számított negyvenöt napon belül vagy a bíróság által az ellenkérelem előterjesztésére meghosszabbított határidőn belül írásban előterjesztett beszámítást tartalmazó iratban számíthatja be. Ha az alperes írásbeli ellenkérelmet, illetve viszontkereset-levelet is előterjesztett, a beszámítást tartalmazó iratot legkésőbb ezzel egyidejűleg kell előterjeszteni.

[46] A (6) bekezdés alapján a fél az (1) bekezdésben meghatározott határidő után beszámítással - ideértve az ellen-beszámítást is - írásban vagy a tárgyaláson szóban akkor élhet, ha a (2)-(4) bekezdés szerinti kizáró ok nem áll fenn, és

a) a beszámítást az ellenfél elismeri,

b) a beszámítani kért követelés a beszámítás előterjesztésére előírt határidő leteltét követően járt le,

c) a beszámítani kért követelés a fél által indított más perben hozott jogerős ítéleten alapul, vagy

d) valószínűsíti, hogy az előterjesztés alapjául szolgáló ok önhibáján kívül, az írásbeli ellenkérelem előterjesztésére nyitva álló határidő lejártát követően jutott a tudomására vagy következett be.

[47] A Pp. 374. §-a szerint a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során – a másodfokú határozat meghozataláig vagy tárgyalás tartása esetén a másodfokú tárgyalás berekesztéséig – beszámítás csak akkor terjeszthető elő, ha azt az ellenfél elismeri, vagy más perben hozott jogerős ítéleten alapul.

[48] E jogi szabályozásból egyértelműen megállapítható, hogy az elsőfokú eljárásban az eredményes beszámításnak – a Pp. 209. § (6) bekezdés a) pontját kivéve és ellentétben a másodfokú eljárással – nem feltétele a beszámítás ellenfél részéről történő elismerése.

[49] A fellebbezési ellenkérelmében a felperes rámutatott arra, hogy az elsőfokú eljárás során nem ismerte el a megfizetett személyi jövedelemadóval szemben előterjesztett I. rendű alperesi beszámítást, ugyanakkor a fellebbezésben előterjesztett beszámítást sem ismeri el, továbbra is fenntartva a szerződés értelmezésével kapcsolatban az elsőfokú eljárásban kifejtett álláspontját.

[50] Az előbbiekre figyelemmel – felperesi elismerés hiányában – az I. rendű alperes részére a másodfokú eljárásban beszámítás előterjesztésére már nincs eljárásjogi lehetőség.

[51] A fentiekben kifejtettek alapján ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett azon következtetéssel, hogy a felperes által TAO jogcímen megfizetett 1 millió

forinttal az I. rendű alperes jogalap nélkül gazdagodott, a Ptk. 6:579. § (1) bekezdés alapján az alperes azt köteles megtéríteni, ezért az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintve, megfellebbezett rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[52] Az eredménytelenül fellebbező alperesek a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelesek a felperes másodfokú eljárási költségeinek megfizetésére, melynek mértékét az ítéltábla a fellebbezési ellenkérelemben előadottakkal egyezően, a csatolt költségjegyzék szerint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a reálisan felszámított mértékű 57 150 forintban állapította meg.

[53] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2022. szeptember 29.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró